

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА»**

Спеціальність: **222 «Медицина»**

Освітньо-професійна програма: **Медицина**

Код компонента в освітній програмі: **ОК 31**

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

Форма здобуття освіти: **очна (денна)**

Рік навчання: **V**

Семестр(и): **I (осінній), II (весняний)**

Тип освітнього компонента: **обов'язковий**

Навчальний рік: **2028-2029**

Обсяг: **4 кредити ECTS (120 год.)**

Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, СРС**

Підсумковий контроль: **іспит**

Пререквізити: **анатомія людини, патоморфологія, патофізіологія, фармакологія, пропедевтика внутрішньої медицини**

Кафедра/підрозділ: **кафедра внутрішньої медицини №1, пр. Любові Малої, 2а, ДУ «Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої НАМН України», корпус консультативної поліклініки, 1-й поверх, ліве крило**

Керівник освітнього компонента: **проф. Железнякова Н.М.**

email: nm.zhelezniakova@knu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):

<https://distance.knu.edu.ua/course/view.php?id=6458>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Дисципліна «Внутрішня медицина» для здобувачів освіти 5 курсу викладається з метою вивчення основ внутрішньої медицини з акцентом на надбання навичок збору анамнезу, фізикального обстеження, проведенні диференціальної діагностики, основних схем лікування та профілактики захворювань серцево-судинної системи, суглобів та сполучної тканини.

МЕТА КУРСУ: забезпечення майбутніх фахівців науково обґрунтованими знаннями основ кардіології та ревматології та необхідними практичними навичками за кваліфікацією Магістр медицини.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
- Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
- Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки з позиції доказової медицини у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.
- Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
- Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

- Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).
- Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
- Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
- Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у тому числі міжнародними, заснованими на принципах доказової медицини; у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
- Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
- Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
- Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.
- Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
- Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
- Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних, інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

- Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
- Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців; управляти конфліктами на міжособистісному та організаційному (професійному) рівні, налагоджувати ефективну комунікацію в фаховому та нефаховому середовищі.
- Діяти у професійній сфері з урахуванням власної свободи й безпеки у співпраці й порозумінні з членами соціума – як фахівцями, так і нефахівцями; вміти приймати рішення самостійно, нести відповідальність за свої дії; ефективно працювати в команді, керуючись принципами лідерства та взаємоповаги.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (12 год.)

1. Артеріальна гіпертензія.
2. Хронічна серцева недостатність
3. Тромбоемболія легеневої артерії.
4. Системні захворювання сполучної тканини.
5. Васкуліти
6. Ревматоїдний артрит. Остеоартрит

Перелік тем практичних занять (94 год.):

1. Есенціальна артеріальна гіпертензія. Особливості ведення хворих з АГ в умовах військового часу та пандемії COVID-19.
2. Вторинні артеріальні гіпертензії. Особливості ведення хворих з АГ в умовах військового часу та пандемії COVID-19
3. Атеросклероз.
4. Хронічний коронарний синдром
5. Гострий коронарний синдром (нестабільна стенокардія, гострий інфаркт міокарді). Особливості ведення хворих з ГКС в умовах пандемії COVID-19.
6. Легеневе серце. Тромбоемболія легеневої артерії.
7. Вроджені вади серця у дорослих.
8. Набуті вади серця.
9. Інфекційний ендокардит
10. Міокардити та перикардити.
11. Кардіоміопатії
12. порушення ритму серця.
13. порушення провідності серця
14. Гостра і хронічна серцева недостатність. Особливості ведення хворих з ХСН в умовах пандемії COVID-19.
15. Гостра ревматична лихоманка та хронічна ревматична хвороба серця.
16. Системні захворювання сполучної тканини (системний червоний вовчак). Системні захворювання сполучної тканини (системна склеродермія, дерматоміозит). Особливості ведення хворих з ревматологічними захворюваннями в умовах пандемії COVID-19.
17. Системні васкуліти.
18. Ревматоїдний артрит. Остеоартроз
19. Подагра
20. Серонегативні спондилоартропатії (анкілозивний спондилоартрит, реактивні артрити)

Перелік тем самостійної роботи студента (14 год.)

1. Підготовка до практичного заняття за темою «Есенціальна артеріальна гіпертензія. Особливості ведення хворих з ми АГ в умовах військового часу та пандемії COVID-19». Опанування методикою вимірювання артеріального тиску. Опанування навичками інтерпретації ЕКГ за темою .
2. Підготовка до практичного заняття за темою «Вторинні артеріальні гіпертензії. Особливості ведення хворих з вторинними АГ в умовах військового часу та пандемії COVID-19». Опанування навичками трактування даних ехокардіографії (ЕхоКГ) за темою. Опанування навичками аналізу біохімічних показників крові (концентрація креатиніну і сечовини в сироватці крові, розрахунок швидкості клубочкової фільтрації (ШКФ), електроліти крові, рівень катехоламінів (норадреналіну) і їх метаболітів (ванилилминдальна кислота, метанефрин і норметанефрін), визначення співвідношення альдостерон / ренін).
3. Підготовка до практичного заняття за темою «Атеросклероз». Опанування навичками аналізу ліпідограма.
4. Підготовка до практичного заняття за темою «Гострий коронарний синдром (нестабільна стенокардія, гострий інфаркт міокарда)». Опанування навичками інтерпретації ЕКГ за темою. Опанування навичками аналізу біохімічних показників крові (маркери некрозу міокарда, ліпідограма).
5. Підготовка до практичного заняття за темою «Легеневе серце. Тромбоемболія легеневої артерії». Опанування навичками трактування даних ЕхоКГ за темою. Опанування навичками аналізу коагулограми, Д-димеру. Опанування навичками трактування даних ангіопульмонографії.
6. Підготовка до практичного заняття за темою «Інфекційний ендокардит». Оволодіння навичками трактування даних ЕхоКГ по темі. Оволодіння навичками трактування мікробіологічного дослідження крові. Оволодіння навичками трактування даних біохімічного дослідження крові (гострофазових показники, загальний білок і білкові фракції).
7. Підготовка до практичного заняття за темою «Порушення ритму серця». Опанування навичками інтерпретації ЕКГ за темою.
8. Підготовка до практичного заняття за темою «Порушення провідності серця». Опанування навичками інтерпретації ЕКГ за темою.
9. Підготовка до практичного заняття за темою «Гостра ревматична лихоманка. Хронічна ревматична хвороба серця». Опанування навичками трактування біохімічного дослідження крові (гострофазові показники, загальний білок та білкові фракції).
10. Підготовка до практичного заняття за темою «Системні захворювання сполучної тканини (системний червоний вовчак)». Опанування навичками трактування даних імунологічного дослідження крові (ANA, dsDNA, Sm-антиген).
11. Підготовка до практичного заняття за темою «Системні захворювання сполучної тканини (системна склеродермія, дерматоміозит)». Опанування навичками трактування біохімічного дослідження крові (гострофазові показники, загальний білок та білкові фракції, КФК). Опанування навичками трактування даних імунологічного дослідження крові (SCL-70).
12. Підготовка до практичного заняття за темою «Ревматоїдний артрит». Опанування навичками трактування даних імунологічного дослідження крові (РФ, анти-ЦЦП). Опанування навичками трактування рентгенологічного дослідження суглобів за темою.
13. Підготовка до практичного заняття за темою «Остеоартрит». Опанування навичками трактування рентгенологічного дослідження суглобів за темою.
14. Підготовка до практичного заняття за темою «Подагра». Опанування навичками трактування біохімічного дослідження крові (сечова кислота). Опанування навичками трактування рентгенологічного дослідження суглобів за темою.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: практичні заняття, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів, метод стандартизованого пацієнта, робота в симуляційному центрі, курація пацієнтів, комп'ютерні тести, проведення лабораторних досліджень і трактування та оцінка їх результатів, аналіз і оцінка результатів інструментальних досліджень і параметрів, що характеризують функції організму людини, контроль засвоєння практичних навичок.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (https://knmu.edu.ua/doc_block_type/instrukczyi-navchalnogo-proczesu/). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються протягом 24 год. Оцінки виставляються в електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Індивідуальні завдання (ІЗ) Індивідуальні завдання здобувача (далі – ІЗС) не є обов'язковим елементом, але при бажанні здобувача освіти може бути виконане і оцінюються в балах ECTS (не більше 10), які додаються до суми балів, набраних за поточну навчальну діяльність. На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10).

Підсумковий контроль. Підсумковий бал за (ПНД) та підсумкові заняття (ПЗ) визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицями. Умовою допуску до заліку є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за диференційований залік становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ + залік$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізненні на лекцію або практичне заняття більше ніж на 5 хвилин здобувач(ка) освіти може бути не допущений(на) до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

[extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf](https://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/pol_por-vidprac-zaniat.pdf)).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базова

1. Внутрішні хвороби: підручник: у 2 ч. Ч. 1. Розділи 1—8 / Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін.; за ред. проф. Л.В. Глушка. — К. : ВСВ «Медицина», 2019. — 680 с.
2. Внутрішні хвороби. Підручник, заснований на принципах доказової медицини 2018/19. Свінціцький А.С., Гаєвські П. Практична Медицина 2018—1632 с
3. Денесюк В.І., Денесюк О.В. (ред. В.М. Коваленко) . Внутрішня медицина. Підручник для студентів / під ред. В.М. Коваленка. Київ : Моріон, 2019. 960 с.
4. Діагностика, лікування та профілактика основних кардіологічних захворювань: навчальний посібник для студентів V курсу медичних ВНЗ IV рівня акредитації/ За ред. П.Г. Кравчуна, М.І. Кожина. - Харків, ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2021. – 264с.
5. Діагностика, лікування та профілактика основних хвороб кістково-м'язової системи та сполучної тканини: навчальний посібник для студентів V курсу медичних ВНЗ IV рівня акредитації / За ред. П.Г. Кравчуна, М.І. Кожина. - Харків, ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2021. - 256 с.
6. Железнякова Н.М., Гопцій О.В., Візір М.О., Молодан В.І., Просоленко К.А., Фролова-Романюк Е.Ю., Панченко Г.Ю., Александрова Т.М., Тверезовська І.І. Навчально-методичний посібник для підготовки здобувачів вищої медичної освіти до ОСП(К)І з дисципліни “Внутрішня медицина”. Харків : ХНМУ, 2025. 148 с
7. ЕКГ у практиці = The ECG in Practice = ЭКГ в практике: навч. посіб. / Джон Р. Хемптон ; пер. 6-го англ. вид. О.І. Ромаскевича ; наук. ред. перекладу проф. Н.М. Середюк, О.З. Скакун. — К. : ВСВ «Медицина», 2018. — 560 с. ISBN 978-617-505-713-1

Допоміжна

1. Скибчик В.А., Соломенчук Т.М. Практичні аспекти сучасної кардіології : посібник / В.А. Скибчик, Т.М. Соломенчук. — Львів : «Бона», 2022. — 540 с. ISBN 978-617-7815-99-9.
2. Ташук В., Полянська О., Іванчук П., Поліщук О., Гречко С., Амеліна Т., Гінгуляк О., Хребтій Г. (за заг. ред. В. Ташука) Клінічна кардіологія. Сучасний погляд на захворювання серцево-судинної системи, ускладнення і конкурентні діагнози : навчальний посібник — Чернівці : Технодрук, 2024. — 400 с.
3. База даних тестового контролю МОЗ України

Зав. кафедри
внутрішньої медицини №1

Наталя ЖЕЛЕЗНЯКОВА